

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 12706/2022
13.09.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Ивана Јовановић, адвокат из ..., против тужених ББ, ВВ, ГГ и ДД, сви из ..., чији је заједнички пуномоћник Никола Ђокић, адвокат из ..., ради редукције завештања и утврђења права својине и по тужби тужиоца ЂЂ из ..., чији је пуномоћник Ивана Јовановић, адвокат из ..., против тужене ББ из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 1435/21 од 08.02.2022. године, у седници одржаној 13.09.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 1435/21 од 08.02.2022. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Нишу П 7208/18 од 05.11.2020. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиље АА којим је тражила да се утврди да је пок. ЕЕ, бивши из ..., уговором о поклону закљученим са туженом ББ Ов. бр. 3671/93 од 15.03.1993. године, као и завештањем од 27.05.1997. године располагао својом имовином за случај смрти тако да је тиме повредио законско право тужиље на њен нужни део из ове заоставштине, те се располагања учињена овим уговором о поклону и тестаменту редукују за $\frac{1}{2}$, тако би се утврдило да има право својине по основу нужног дела на идеалном делу од $\frac{1}{2}$ од следећих непокретности: $\frac{1}{4}$ винограда на ... површине 1717м² на кп. бр. 6813 КО ...; $\frac{1}{4}$ пашњака и винограда површине 1704м² на кп. бр. 6966 КО ...; $\frac{1}{2}$ винограда ... површине 1129м² на кп. бр. 3261 КО ...; $\frac{1}{2}$ њиве доње баште површине 70м² на кп. бр. 3727/4 КО ..., $\frac{1}{2}$ шуме крстаста буква површине 93м² на кп. бр. 942 КО ...; $\frac{1}{2}$ шуме ... површине 573м², на кп. бр. 1186 КО ...; $\frac{1}{2}$ шуме ... површине 613м², на кп. бр. 1369 КО ...; $\frac{1}{2}$ шуме ... површине 243м² на кп. бр. 1386 КО ...; $\frac{1}{2}$ шуме ... површине 728м² на кп. бр. 1633 КО ...; $\frac{1}{2}$ куће са локалом, помоћним зградама, подрумом, покретним стварима у кући и плацем у ... број ... на кп. бр. 1108 КО ..., што је према тестаменту припало туженој ББ из ..., као и: $\frac{3}{4}$ од кат. парц. 8435/1 КО ...; $\frac{3}{48}$ од кп. бр. 8435/7 КО ...; $\frac{3}{48}$ од кп. бр. 8435/8 КО ...; $\frac{3}{48}$ од кп. бр. 8435/9 КО ...; $\frac{3}{48}$ од кп. бр. 8435/14 КО ..., што је према уговору о поклону Ов број 3671/93 од 15.03.1993. године припало туженој ББ из ..., те да се тужени ББ, ВВ, ГГ и ДД обавезу

да признају пресуду која ће тужиљи служити за упис права својине у јавним књигама. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиље којим је тражила да се утврди да заоставштину пок. ЕЕ, бившег из ... представља и следећа непокретна имовина: 1233/1843 од кп. бр. 2378 КО ...; 395/950 кп. бр. 5046 КО ... и 60м² докупљено за пут од ове парцеле; 3/48 од кп. бр. 8354/1, 7, 8, 9, 14 КО ... (сада кп. бр. 401); 1910 дела готовог новца; потраживање по пресуди Општинског суда у Нишу П 4835/5 у износу од 53.330,00 динара са законском затезном каматом од ЖЖ те да се утврди да њено право својине на наведеној имовини, са уделом од ½ по основу законског наслеђивања и да се тужени обавезу да јој то право признају. Ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован евентуални тужбени захтев којим је тужиља тражила да уколико јој се не утврди стварно право на напред наведеној имовини, да јој се утврди нужни део на имовини заоставштине иза пок. ЖЖ, бившег из ..., као облигационо потраживање у износу 7.371.756,50 динара, са законском затезном каматом од дана подношења тужбе, те да се тужени ББ, ВВ, ГГ и ДД обавезу да јој на име нужног дела исплате износ од 7.371.756,00 динара са законском затезном каматом од дана подношења тужбе у року од 15 дана по пријему пресуде. Ставом четвртим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца ЂЂ из ... којим је тражио да се тужена ББ из ... обавезе да му надокнади причињену штету, стицање без основа по члану 210. Закона о облигационим односима, настале самовољним, неоснованим и незаконитим коришћењем непокретне имовине, ½ идеалне својине тестаменталног наследника ЂЂ по тестаменту пок. ЕЕ, бившег из ... од 27.05.2007. године и то куће са локалом, помоћним објектом, плацом и покретним стварима у периоду од 03.01.2016. до 31.01.2017. године за 13 месеци по 32.000,00 динара, са законском затезном каматом на сваки месечни износ, као и да му надокнади причињену штету, стицања без основа по члану 210. Закона о облигационим односима и за период од 01.02.2017. године па надаље до закључења споразума са њом о коришћењу заједничке имовине или до поделе исте у ванпарничном поступку, тако што ће му надокнадити причињену штету у месечним износима од 32.000,00 динара са законском затезном каматом. Ставом петим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 1435/21 од 08.02.2022. године, ставом првим изреке, одбијене су као неосноване жалбе тужиље АА и тужиоца ЂЂ и потврђена пресуда Основног суда у Нишу П 7208/18 од 05.11.2020. године. Ставом другим изреке одбачена је жалба тужених

Против правноснажне другостепене пресуде тужиља АА је благовремено изјавила ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права. Из садржине ревизије произлази да се ревидира на део другостепене пресуде којом је потврђена првостепена пресуда.

Врховни суд је испитао побијану пресуду у границама прописаним одредбом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11... 18/20) и утврдио да је ревизија тужиље неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, сада пок. ЕЕ, бивши из ... и сада пок. ЗЗ, бивша из ..., били су супружници. Тужиља АА и тужена ББ су њихова деца, а тужилац

ЂЂ и тужени ИИ су деца тужиље АА, док су тужена ВВ и ГГ деца тужене ББ, а тужени ДД је дете тужене ВВ. Сада пок. ЕЕ је уговором о поклону о уступању права трајног коришћења закљученим дана 08.02.1993. године који је оверен код Општинског суда у Нишу под Ов број 3671/93 дана 05.03.1993. године поклонио овде туженој ББ $\frac{1}{2}$ од своје $\frac{1}{8}$ на кат. парц. бр. 8435/1, 7, 8, 9 и 12 које су уписане у ЛН 2298 КО ... Пок. ЕЕ је за живота сачинио и својеручно завештање дана 27.05.1997. године. Тим завештањем је навео да имовина којом располаже представља његову личну имовину и да је исту наследио од оца и бабе и сам купио без ичије помоћи, а имовину је распоредио тако што је ћерки ББ овде туженој дао одређене катастарске парцеле као и $\frac{1}{2}$ куће у ... у улици ... са локалом и помоћном зградом, подрумом и покретним стварима које се у њој налазе. Ћерки АА, овде тужиљи, оставио је одређене парцеле. Унуку ЂЂ по ћерки АА, овде тужиоцу оставио је $\frac{1}{2}$ куће у ... у улици ... са локалом, помоћним зградама и подрумом, као и покретне ствари које се у њој налазе, док је парцеле 2377 и 2378 које чине једну целину оставио унуцима ЂЂ и ИИ, унукама ГГ и ВВ и праунуку ДД свима у површини од по 380 квадрата. Цркви у ... је оставио кп. бр. ... КО ... а преосталу имовину и то парцеле делова од кат. парц. 2378, кп. бр. 5046 и кп. бр. 8435/08 у означеним површинама као и новац који се налази у моменту његове и ЗЗ смрти, оставио је ћерки ББ уз услов да овде тужена ББ га гледа, помаже, лечи и издржава, пази и негује у случају болести и то њега и сада пок. ЗЗ, а у случају смрти пристojно да их сахрани и подигне им споменик и да подушја у складу са месним обичајима изда. Наведену имовину сада пок. ЕЕ је стекао по основу уговора о доживотним издржавању који је као давалац издржавања закључио са својом бабом по оцу сада пок. ЈЈ, део је добио од свог оца који је своју имовину за живота поделио синовима, а део је стекао својим радом и средствима. Покојни ЕЕ је радио као ..., а локал у кући у улици ... број ... у ... издавао је у закуп. ЕЕ је преминуо дана ....2006. године. Иза њега је вођен оставински поступак пред Општинским судом у Нишу под О 495/06 а решењем тог суда од 25.05.2016. године поступак је прекинут и учесница АА, овде тужиља упућена да у парници докаже да наведено завештање пок. ЕЕ од 27.05.1997. године је правно неважеће јер је пок. ЕЕ располагао и имовином свог брачног друга, као и да имовина из уговора о поклону Ов 3671/93 од 15.03.1993. године представља његову заоставштину. У оставинском поступку сада пок. ЗЗ (супруга ЕЕ) није оспорила предметно завештање, нити је истицала повреду свог нужног наследног дела наведеним располагањима. Сада пок. ЗЗ (која је умрла ...2016. године) сачинила је судско завештање дана 19.02.2009. године којим је сву имовину која се води на њено име, као и имовину за коју се утврди да је њена судским путем, а за који је покренула спор, а ради се о $\frac{1}{2}$ куће у ... у улици ... број ..., оставила у наслеђе ћерки ББ. Од наследника пок. ЗЗ је оставила тужиљу – ћерку АА и тужену – ћерку ББ. Вештачењем од стране вештака грађевинске струке утврђена је вредност куће, локала и плаца у ..., а вештачењем од стране вештака пољопривредне струке утврђена је укупна вредност пољопривредних парцела којима је сада пок. ЕЕ располагао предметним уговором о поклону и завештањем као и вредност дела сваке странке појединачно који је требало да им припадне по тим правним основама.

Тужиља је тужбом од 21.06.2006. године тражила да се утврди да је предметно завештање које је оставио покојни ЕЕ неважеће, да се уз враћање поклона утврди заоставштина покојног ЕЕ величина њеног наследног нужног дела, да се утврди према туженима да је назначеним завештањем и уговором о поклону повређено њено право на нужни део и да се изврши редукција истих. Поднеском од 26.12.2018. године тужиља је поред наведених тужбених захтева истакла и евентуални тужбени захтев

којим је тражила да се утврди да је право на нужни део у висини који одговара $\frac{1}{2}$ вредности заоставштине који би јој припао као законском наследнику пок. ЕЕ и да се тужени обавезу да јој ову вредност исплате. Поднеском од 27.02.2020. године тужилја је прецизирала тужбени захтев али у истом као тужене није означила ЂЂ и ИИ, оба из ...

При овако утврђеном чињеничном стању, првостепени суд је полазећи од одредбе члана 3. став 1. и чланова 40, 42, 43, 44, 58. и 59. Закона о наслеђивању као и члана 211. ЗПП, одлучујући о тужбеном захтеву тужилје закључио да је исти неоснован, налази да је тужба у овој правној ствари поднета 21.06.2006. године када је тужилја свој захтев определила као стварно-правни захтев. Евентуални тужбени захтев у смислу облигационог потраживања тужилја је определила тек 26.12.2018. године. Из тога произлази да је евентуални тужбени захтев тужилја поднела након протекла рока, тј. да је потраживање из евентуалног тужбеног захтева тужилје застарело. Што се тиче стварно-правног захтева, првостепени суд налази да у овом случају не постоји потпуна пасивна легитимација на страни тужених. Иако је тужилја у тужби као тужене означила и ЂЂ и ИИ, поднеском од 27.02.2020. године када је прецизирала тужбени захтев та лица није означила као тужене, што указује на околност да је тужилја према истима повукла тужбу а како се тужени ЂЂ и ИИ нису противили томе произлази да су се сагласили са повлачењем тужбе. Када се поставља овакав тужбени захтев а да исти није усмерен ка свим наследницима, произлази да постоји недостатак потпуне пасивне легитимације. Ово из разлога што се у оваквим споровима, исти може решити на једнак начин према свим лицима у чију корист је учињено одређено располагање било путем поклона или путем завештања од стране оставиоца, а о чему све суд води рачуна по службеној дужности. Стога је и стварно-правни захтев тужилје одбијен као неоснован. Тужилја је практично сходно члану 202. ЗПП повукла тужбу према ЂЂ и ИИ, чему се они нису противили, па како не постоји потпуност процесне заједнице на страни тужених, то је захтев неоснован.

Првостепени суд је одбио и тужбени захтев тужиоца-противтуженог ЂЂ, налазећи да је исти неоснован јер он није тражио предају предметних непокретности које су му припале завештањем нити је тражио уређење начина коришћења непокретности која му је припала нити деобу истих.

Разлоге које је дао првостепени суд у свему је прихватио и другостепени суд, па је жалбу тужилје АА одбио као неосновану и потврдио пресуду Основног суда у Нишу од 05.11.2020. године.

По оцени Врховног суда, оваква одлука другостепеног суда је правилна. Чињеница је да одређени правни разлози нижестепених судова нису јасно истакнути. Наиме, Врховни суд налази да разлози у погледу неоснованости тужбеног захтева нису само у чињеници да тужилја у поднеску од 27.02.2020. године није означила као тужене ЂЂ и ИИ, те да се у смислу члана 202. ЗПП-а тим туженима, који се нису томе противили може сматрати да је тужба повучена и да томе не постоји потпуна процесна легитимација на страни тужених. Ово из разлога што је чланом 202. ЗПП прописано до када се може повући тужба. Међутим, Закон о парничном поступку не предвиђа могућност да се може сматрати да је тужба повучена ако прецизирањем тужбеног захтева нису означени сви тужени а исти су били означени у тужби или у неком ранијем прецизираном поднеску. Повлачење тужбе мора бити јасно изражено од

стране тужиоца што овде није случај. Стога се не може сматрати да су се тужени ЂЂ и ИИ сагласили са повлачењем тужбе јер повлачења тужбе према њима од стране тужиље није било.

Међутим, из списка предмета произилази да је првостепени суд утврђивао чињенице да ли постоје оправдани разлози да се тужилји удовољи у стварно-правном захтеву – да јој се призна у својину део заоставштине као нужни део. Првостепени суд утврђује да тужилја не живи у ... и није неопходно да јој на име нужног дела припадну одређена стварна права. Тужилја није дала разлоге зашто би било удовољено њеном ставно-правном захтеву. Даље, према члану 43. Закона о наслеђивању прописано је да нужном наследнику припада новчана противвредност нужног дела (облигационо право). На захтев нужног наследника, суд може одлучити да овоме припада одређени део ствари и права која чине заоставштину (стварно право). Одредбе из претходних ставова важе само ако завешталац у завештању није одредио природу нужног дела. Из овога произлази да је природа права на нужни део пре свега облигационо правна, а не стварно правна. Тужилја је подношењем тужбе тражила одређени део ствари и права који чине заоставштину тј. поставила је стварно-правни захтев а тек у току 2018. године облигационо-правни захтев. Према члану 58. Закона о наслеђивању прописано је да ако је нужни део повређен завештањем, исплата новчане противвредности може се захтевати у року од три године од дана проглашења завештања ако је нужни део повређен поклонима, допуна новчане противвредности може се захтевати у року од три године од смрти оставиоачеве. ЕЕ је умро ...2006. године, а решењем Општинског суда у Нишу Ов 495/06 од 25.05.2016. године прекинут је оставински поступак и учесница АА је упућена на парницу да докаже да је завештање пок. ЕЕ неважеће и да је располагао имовином која не представља његову заоставштину. Простим израчунавањем временског оквира произлази да је протекао рок од три године било да се рачуна од дана смрти пок. ЕЕ или од дана када је проглашено завештање. Из тога произлази да је правилан закључак нижестепених судова да је потраживање из евентуалног тужбеног захтева тужилје застарело. Међутим, како се ради о евентуалном тужбеном захтеву, одлучивање о истом долази у обзир тек онда када суд одлучи о стварно-правном захтеву.

Дакле, у току поступка тужилја није дала разлоге зашто испоставља стварно-правни захтев везано за реализацију свог нужног дела јер је интенција законодавца у опредељењу да се пре свега нужни наследни део реализује кроз облигационо-правни захтев тј. исплатом у новчаном износу. Значи, правна природа на нужни део је пре свега облигационо-правна, а не стварно-правна, а из оправданих разлога који наследник мора доказати, суд може досудити и задовољење нужног дела кроз стварно право. Тужилја није доказала да постоје оправдани разлози да јој се досуди нужни део у облику стварних права.

Тужилја је тражила да се утврди да заоставштину пок. ЕЕ чини одређена непокретна имовина и новчани износ (став други изреке првостепене пресуде) те да се утврди да је њено право својине на наведеној имовини са уделом од $\frac{1}{2}$ по основу законског наслеђивања, те да се тужени обавезу да јој то право признају. Назначена имовина није обухваћена ни поклоном ни завештањем, па произилази да тужилја није доказала правни интерес у погледу тог дела захтева, обзиром на чињеницу да остали наследници то не споре. Та имовина може да буде само од значаја у погледу прерачуна

да ли је тужиљи повређен нужни део с обзиром на постојање уговора о поклону и завештања.

Имајући у виду све напред изнето, Врховни суд је на основу члана 414. ЗПП одлучио као у изреци.

**Председник већа - судија
Гордана Комненић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић